

POSTANOWIENIE

Dnia 23 czerwca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Zawada

w sprawie z powództwa K. H.

przeciwko T. S.

o ochronę dóbr osobistych,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 23 czerwca 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z dnia 6 lutego 2015 r., sygn. akt VI ACa 545/14,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 600 (sześćset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Według art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność

postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten pozostaje w zgodzie z zaleceniami Rady Europy, dopuszczającymi wprowadzanie środków ograniczających dostęp do sądu najwyższego szczebla.

Pozwany zarzucił zaskarżonemu wyrokowi Sądu Apelacyjnemu z dnia 6 lutego 2015 r. naruszenie art. 379 pkt 5 (wymienienie w skardze pkt 4 było, jak wynika z uzasadnienia skargi kasacyjnej, wynikiem oczywistej omyłki) k.p.c. lub co najmniej art. 227 k.p.c. oraz naruszenie art. 24, 445 i 448 k.c., a wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadnił:

- 1) występowaniem w sprawie istotnych zagadnień prawnych, dotyczących:
 - a) możliwości wypowiedzania się na temat stanu zdrowia psychicznego innych osób i uznania wypowiedzi na ten temat „automatycznie” za naruszenie dóbr osobistych,
 - b) dopuszczalności zasądzenia zadośćuczynienia na rzecz pozwanego, mimo iż publikacja nie wpłynęła negatywnie na jego życie,
 - c) odpowiedzialności za publikację przekraczającą próg prywatności, gdy wypowiedź naruszająca prywatność pochodzi od osoby udzielającej wywiadu (czy ponosi ją ta osoba, czy dziennikarz);
- 2) występowaniem rozbieżności w orzecznictwie co do terminu, od którego należą się odsetki z tytułu opóźnienia w zapłacie zadośćuczynienia (czy od dnia doręczenia pozwu, czy od daty wyrokowania),
- 3) nieważnością postępowania,
- 4) oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Żadna z wskazanych przez pozwanego przesłanek mających uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest spełniona.

Ad. 1. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa.

Kwestie podniesione przez pozwanego nie są takimi zagadnieniami.

Jest oczywiste, że w zależności od okoliczności konkretnego przypadku wypowiedź na temat stanu zdrowia psychicznego określonej osoby może naruszać dobra osobiste tej osoby. Do takich wypowiedzi niewątpliwie należy tekst o treści, która jest przedmiotem sprawy.

Niewymierny w pełni charakter okoliczności uzasadniających zasądzenie zadośćuczynienia sprawia, że sąd przy ustalaniu zadośćuczynienia ma pewną swobodę, zarówno co do zasądzenia zadośćuczynienia, jak i jego rozmiaru (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2004 r., I CK 131/03 i 27 lutego 2004 r., V CK 282/03 oraz wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 lutego 2005 r., SK 49/03). Dominuje przy tym pogląd, że oceniając zniesławiający lub znieważający charakter wypowiedzi, nie można kierować się indywidualną reakcją osoby, której wypowiedź dotyczy, lecz oprzeć na „opinii społecznej, znajdującej wyraz w poglądach ludzi rozsądnie i uczciwie myślących” (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 23 maja 2002 r., IV CKN 1076/00, 18 czerwca 2009 r., II CK 58/09, 29 września 2010 r., V CSK 19/10, 18 stycznia 2013 r., IV CSK 270/12, 19 czerwca 2015 r., IV CSK 470/14).

Nie ulega wątpliwości, że na podstawie Kodeksu cywilnego odpowiedzialność za naruszenie dóbr osobistych ponosi także osoba, która dopuściła się naruszenia tych dóbr wypowiedzią zawartą w cudzym materiale prasowym (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2004 r., IV CK 275/03).

Ad. 2. Potrzeba wykładni, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., występuje wtedy, gdy w odniesieniu do określonych przepisów brak utrwalonej judykatury albo gdy przyjęta w orzecznictwie wykładnia jest kontrowersyjna.

Potrzeba wykładni, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., musi być doniosła z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy, tj. mieć wpływ na wynik sprawy.

Do rozbieżności w orzecznictwie co do terminu, od którego należą się odsetki z tytułu opóźnienia w zapłacie zadośćuczynienia, Sąd Najwyższy już się odnosił. Według wyjaśnień Sądu Najwyższego, termin, od którego należą się odsetki z tytułu opóźnienia w zapłacie, zależy od okoliczności sprawy. W jednych - może nim być data doręczenia pozwu, w innych - data wyrokowania (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2011 r., I CSK 243/10).

Ad. 3. Według poglądu utrwalonego w judykaturze, nieważność postępowania z powodu pozbawienia strony możliwości obrony swych praw zachodzi wtedy, gdy strona na skutek naruszenia określonych przepisów postępowania przez sąd lub przez przeciwnika w sporze nie mogła brać udziału w istotnej części postępowania. Do stwierdzenia nieważności postępowania z powodu pozbawienia strony możliwości obrony nie wystarcza zatem samo ustalenie, że doszło do naruszenia określonych przepisów dotyczących udziału strony w postępowaniu, ale konieczne jest jeszcze wykazanie, że wskutek tego naruszenia strona nie mogła brać udziału w istotnej części postępowania. W sprawie taki stan nie wystąpił.

Nie doszło też do zarzucanego naruszenia art. 227 k.p.c. wskutek oddalenia wszystkich wniosków dowodowych zgłoszonych w punkcie 6 odpowiedzi na pozew „na okoliczność odbiegających od normy zachowań powoda” i „stanu jego zdrowia psychicznego”, ponieważ, jak trafnie przyjęły Sądy orzekające w sprawie, zaoferowane przez pozwanego dowody z zeznań świadków nie mogły być podstawą ustaleń dotyczących stanu zdrowia powoda.

Ad. 4. W art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., dotyczącym przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, chodzi o łatwo dostrzegalne, mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy uchybienia przepisom prawa. Według utrwalonej linii orzecznictwa Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. tylko wtedy, gdy wskazana w niej wadliwość zaskarżonego orzeczenia jest dostrzegalna, bez potrzeby dokonywania głębszej analizy (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2011 r., I PK 237/10, 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, 24 lutego 2012 r., V CSK 225/11). Innymi słowy, przytoczone w skardze kasacyjnej okoliczności powinny jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (por. T. Wiśniewski, w: H. Dolecki, T. Wiśniewski, red., Kodeksu postępowania cywilnego. Komentarz, t. II, Warszawa 2010, s. 233 i 234). W sprawie nie ma podstaw do stwierdzenia takiego naruszenia żadnego z przepisów powołanych w skardze kasacyjnej pozwanego.

Z przedstawionych przyczyn, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej pozwanego do rozpoznania, a o kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnął zgodnie z art. 98 w związku z art. 108 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz § 6 pkt 4 i § 13 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2013. 461), a także § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800).